

KONRAD PIWOWARCZYK-SABAN

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Προς έναν καλύτερο κόσμο

«Μόνο λίγα εκατοστά και θα πρέπει να είναι αρκετά», είπε ο Αδείλ, όταν ξαφνικά η λεπίδα της αξίνας χτύπησε την πέτρα, κάνοντας ένα οδυνηρό, διαπεραστικό ήχο.

«Η γη αντιστέκεται», ψιθύρισε ο Τεό, ένας νεαρός Έλληνας με γαλήνια όψη. Δύο βαθιές ρυτίδες στο μέτωπό του, καμένο από τον ήλιο και τη θαλασσινή αύρα, έδιναν στα χαρακτηριστικά του μια ευγένεια, τόσο χαρακτηριστική για τους Έλληνες ψαράδες.

Ο Αδείλ έριξε μερικά χτυπήματα στη γεμάτη ρωγμές, ξερή γη, μετά άφησε κάτω την αξίνα, κάθισε στο σπασμένο κομμάτι του γρανιτένιου βράχου και άναψε ένα τσιγάρο. Δε μπορούσε να ελέγξει τα τρεμάμενα χέρια του, αλλά σε καμία περίπτωση δε θα παραδεχόταν, ακόμα και στον εαυτό του, ότι ήταν λόγω εσωτερικής απελπισίας και όχι λόγω έλλειψης σωματικής δύναμης. Ήταν κιόλας ο τρίτος λάκκος που έσκαβαν αυτό το απόγευμα, αλλά αυτή τη φορά μόνο ένα μέτρο σε μήκος και λιγότερο από ένα μέτρο σε πλάτος.

«Δε χρειάζεσαι περισσότερο, αρκεί» σκέφτηκε ο Αδείλ καθώς εισέπνευσε τον καπνό του τσιγάρου του και κάλυψε αμέσως το στόμα του με το χέρι του, σαν να του ερχόταν να κάνει εμετό. Ένιωθε την αηδιαστική γεύση της νικοτίνης αναμεμιγμένη με τις αλμυρές εκκρίσεις που κανονικά θα ήταν δάκρυα, αν τα μάτια του Αδείλ δεν αρνούσαν να υπακούσουν και έτσι όλο το άλας της ψυχής του έτρεξε μέσα στον λαιμό του, αντί για τα μάγουλά του. Εσκυψε, ενστικτωδώς, για να φτύσει αυτό το βρωμερό σάλιο, αλλά αντ' αυτού το κατάπιε, χωρίς δισταγμό, ώστε να μη βεβηλώσει τον τάφο που μόλις έσκαψε. Δίπλα στο καρότσι πρόσεξε ένα λευκό τσαλακωμένο κουκούλι που έμοιαζε με χρυσαλλίδα.

«Πέρασες μέσα από την κόλαση, τώρα είσαι στον παράδεισο», σκέφτηκε ο Αδείλ, καθώς έβλεπε τον Τεό να γράφει πρόχειρα σε ένα χαρτόνι: Ομάρ, πέντε ετών, γεννημένος στο Χαλέπι. Τίποτα περισσότερο. Δεν γνώριζαν καν το πραγματικό του όνομα· έδιναν οι ίδιοι ονόματα σε άγνωστους πρόσφυγες των οποίων τα σώματα αλιεύονταν από τη θάλασσα σχεδόν καθημερινά για μήνες.

«Αρκετά για τώρα, επανέλαβε ο Αδείλ σιωπηλά. Αύριο θα φροντίσουμε για την ταφόπλακα»

Σε ένα κομμάτι γης μερικά χιλιόμετρα από τον καταυλισμό προσφύγων στη Μόρια στη Λέσβο, γη που ανήκει στους γονείς του Τεό, κοντά στην πρωτεύουσα του νησιού Μυτιλήνη, δημιούργησαν ένα μικρό νεκροταφείο γι' αυτούς τους άγνωστους. Για το αγόρι, του οποίου το όνομα που επέλεξαν, Ομάρ, σήμαινε "ζωή".

Ο Αδείλ έκλεισε τα μάτια του ελπίζοντας ότι θα ήταν ευκολότερο γι' αυτόν να επικεντρωθεί στην εσωτερική προσευχή, αλλά αυτό μόνο χειρότερα έκανε τα πράγματα. Υπήρχε μια εικόνα στο μυαλό του που έκανε το σώμα του να τρέμει με απελπισία: τη μνήμη του προηγούμενου πρωινού όταν, μαζί με τον Τεό, τράβηξαν από τη θάλασσα το σώμα αυτού του παιδιού. Σήμερα μεταφέρθηκε στον καταυλισμό στη Μόρια, όπου ετοιμάστηκε για ταφή· την ίδια μέρα, σχεδόν εξήντα πρόσφυγες αλιεύτηκαν από τη θάλασσα κ μεταφέρθηκαν στη Μόρια. Το αγόρι που ονομάσαμε Ομάρ αναγνωρίστηκε ως ένας από τους επιβάτες στην πλαστική τους βάρκα, αλλά κανείς δεν ήξερε το πραγματικό του όνομα. Ο Αδείλ συνέχισε να περιεργάζεται, με κλειστά μάτια, εικόνες που του ερχόταν από την επικείμενη μοίρα των προσφύγων καθώς του λέγανε την ιστορία του χαμού τους:

«Η μητέρα του αγοριού δεν είχε χώρο, έτσι έδωσε το παιδί στους συγγενείς. Δεν υπήρχε διαφυγή. Μόνο ο θάνατος τους περίμενε».

«Ποτέ δεν θα ξεχάσω τι είπε αυτή η νεαρή γυναίκα: πηγαίνατε προς έναν καλύτερο κόσμο» και η δεκαοχτάχρονη Σαμ ξέσπασε σε δάκρυα.

«Λίγες εβδομάδες αφότου είχαν φύγει, ένας κύριος, που φρόντιζε το παιδί, λιποθύμησε και έπεσε από τη βάρκα. Το αγόρι σοκαρισμένο ούρλιαξε και έπεσε στην άκρη της βάρκας με απελπισία. Ήταν τόσο μικροσκοπικό, μια ριπή ανέμου αρκούσε για να τον ρίξει από το κατάστρωμα. Ήταν αδύνατο να το σώσουμε, θα είχαμε πεθάνει»

Μόνο κατά τη διάρκεια αυτού του ταξιδιού, είκοσι άνθρωποι πέθαναν στη θάλασσα. Κάθε μέρα άνθρωποι πέθαιναν από την πείνα, την εξάντληση και τη δίψα, άλλοι λιποθυμούσαν και πέφτανε στη θάλασσα.

«Ίσως πήδηξε μόνο του», ψιθύρισε μια νεαρή γυναίκα από τη Συρία με ένα μωρό στην αγκαλιά της.

Αν και οι γονείς του Αδείλ ήταν μουσουλμάνοι, δεν ήταν άνθρωποι της θρησκείας· απήγγειλε σιωπηλά μερικούς στίχους από την προσευχή της κηδείας, τουλάχιστον όσο θυμόταν, ως παιδί, από τις διδασκαλίες του πατέρα του.

Καθώς ο ήλιος έδυε, ο Τεό γονάτισε και έκανε τον σταυρό του.

Η βάρκα που ανήκε στον πατέρα του Τεό χτυπούσε στα κύματα στα παράλια της Λέσβου. Ελαφριά και ασταθής, έρμαιο του ανέμου σαν ένα κομμάτι φλοιού που το σπρώχνει ένα παιδί, έχει πάψει από καιρό να είναι βάρκα για ψάρεμα. Για αρκετούς μήνες, υπηρέτησε τον Αδείλ και τον Τεό ως, σύμφωνα με τον νόμο παράνομη, βάρκα διάσωσης.

Ο Τεό κοιτούσε το ασημένιο λαμπύρισμα των κυμάτων, σκουπίζοντας τις σταγόνες του θαλασσινού νερού από το πρόσωπό του. «Θάλασσα μάνα αρμύρα μου εσύ γαλάζια μοίρα»

είπε όπως λέει το τραγούδι και πρόσθεσε: «πόσο συχνά είσαι ανελέητη και σκληρή, παίζεις ακόμα και αθώα παιδιά...»

«Μην κατηγορείς τη θάλασσα» ψιθύρισε ο Αδείλ, «κατηγόρησε τον άνθρωπο».

Είμαστε εμείς - οι άνθρωποι - που κάναμε τη θάλασσα νεκροταφείο.

translated by Apostolis Dedoglou & Konrad Piwowarczyk-Saban